

614/2016. (XI.8.) OBHE számú határozat

a 2017. év központi oktatási tervéről

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 76. § (7) bekezdés a) pontjában foglalt felhatalmazás alapján, a meghirdetett stratégiai célokból kiindulva, a bíróságok 2017. évi központi oktatási tervét az alábbiak szerint határozom meg:

1. A 2017. évi központi oktatási tervezés célja

Az Országos Bírószági Hivatal (továbbiakban: OBH) Magyar Igazságügyi Akadémia (továbbiakban: MIA) főosztálya feladatai ellátása során elválaszthatatlanul kapcsolódik az OBH elnökének stratégiai célkitűzéseéhez. A képzési rendszer fejlesztése és az együttműködés a többi hivatásrenddel önálló stratégiai elemként van jelen, de emellett az oktatás valamennyi stratégiai cél eléréséhez elengedhetetlen. A különböző területeken jelentkező, eltérő létszámú csoportokat érintő és sokrétű témájú igények kielégítése gondos tervezést igényel, ezért az éves oktatási terv elkészítésének lényege, hogy az országosan rendelkezésre álló emberi, infrastrukturális, időbeli és pénzügyi erőforrásokat a lehető legnagyobb tudásgyarapodás elérésére tudjuk fordítani.

A képzés hosszú távú befektetés az egyéni és szervezeti fejlődésünk érdekében, így a MIA által szervezett és koordinált központi képzések összességében támogatják az élethosszig tartó tanulás koncepcióját. Az évek óta ismétlődő jelleggel fenntartott folyamatos képzési elemek valamennyi bírósági szervezetben dolgozó munkatársat érintik, ezzel szolgálva mind a különböző igazságügyi alkalmazotti, mind a bírói hivatáshoz szükséges képességek elsajátítását, illetve a tudás fenntartását. Ezek az állandóságot jelentő, hagyományos képzési elemek kiegészülnek az év közben felmerülő igényekkel, melyek a szervezet gyors felkészítését teszik lehetővé a változó jogszabályi és társadalmi környezet mellett.

2. Alapvetések

2.1. Tartalmi rendező elvek

A MIA a bírósági szervezetrendszerben dolgozó valamennyi bíró, illetve igazságügyi alkalmazott részére szervez képzéseket, minden a bírósági szervezetrendszert érintő kérdéskörben. Ahhoz, hogy egy bizonyos, meghatározott tartalmú tudás a megfelelő személyhez jusson el, a központi oktatási terv struktúráját meghatározó rendező elvek alkalmazása szükséges.

A 2017. évi oktatási terv a következő tartalmi rendező elvek mentén épült:

- fókusz témák és fókusz csoportok meghatározása,
- szervezeti érdekek és stratégiai csatlakozási pontok megteremtése,
- szabályzati és jogszabályi kötelezettségeknek való megfelelés.

2.2. Fókusz témák és fókusz csoportok meghatározása

Az oktatási tervben feltétlenül szükséges meghatározni, hogy mely célcsoportokat és témákat tekintünk kiemelt jelentőségűnek az adott tervezési időszakban. Az elérni kívánt képzési cél határozza meg a kiválasztási szempontokat a fókusz pontba állított célcsoportok és témák meghatározásánál.

2.2.1. Az oktatási terv kiemelt fókusz csoportjai

A központi oktatási terv a következő évben is kétirányú törekvéseknek kíván megfelelni: egyrészt biztosítani szükséges az általános, mindenki számára elérhető képzési lehetőségeket, melyekkel a képzési rendszernek a teljes bírósági szervezetrendszert ki kell szolgálnia, másrészt meg kell határozni azokat a különösen fontos fejlesztési irányokat, melyek a következő időszakban kiemelt figyelmet kapnak.

A 2017. évben a központi képzések fókusz csoportjai közül az elsődleges figyelmet a vezetői célcsoport kapja, emellett hangsúlyos csoportként jelenik meg a fiatal generáció, az országos hálózatok tagjai és koordinátorai, valamint a kiemelt és nemzetközi konferenciák és egyéb rendezvények résztvevői köre.

A stratégiai célok elérése érdekében elődleges figyelmet kell fordítani a vezetőkre, mivel irányítási tevékenységük az egész rendszerre kihatással van. A bírósági szervezetrendszer igazgatási és szakmai vezetői pozíciókkal is rendelkezik, így ide tartoznak az elnökök, kollégiumvezetők, csoportvezetők és mindazok helyettesei, sőt tágabb kört tekintve a tanácselnökök is. Emellett a jövőre gondolva már ma

gondoskodni kell a megfelelő utánpótlásról, a feltörekvő, potenciális vezetők kompetenciáinak fejlesztéséről.

A korábbi évekhez hasonlóan folyamatos kiemelt fejlesztést igénylő fókuszcsoporthoz megmarad a hat évnél kevesebb ítélkezési gyakorlattal rendelkező bírákat, a bírósági titkárokat és fogalmazókat felölelő fiatal generáció.

A bírósági szervezet országos szintű, azonos minőségű működéséhez elengedhetetlen a kiépített hálózatok tagjainak és koordinátorainak összefogása és képzése ahhoz, hogy munkájukat kellő hatékonysággal és eredményességgel végezhessék mindannyiunk érdekében. Ebben a fókuszcsoporthoz valamennyi, az OBH stratégiai programjaihoz kapcsolódó, illetve a bíróságok működését támogató hálózat tagja érintett. Ide értve a rétegesen felépülő, hálózati alapon működő képzési rendszer támogató tagjainak, azaz a központi helyi és regionális képzések koordinátorainak, oktatásfelelőseinek és képzőinek felkészítését is.

Az országhatáron belüli és nemzetközi szintre emelt más hivatásrendekkel és szervezetekkel történő együttműködés fórumának biztosítása érdekében külön kiemelt fókuszcsoporthoz tartoznak a kiemelt és nemzetközi konferenciák, egyéb rendezvények résztvevői.

2.2.2. Az oktatási terv kiemelt fókusztemái

A fókusztemák megválasztása a fókuszcsoporthoz mellett szintén egyenesen következik az elérni kívánt oktatási, stratégiai alapokon nyugvó célokból, valamint itt is igaz a megállapítás, hogy a fókusztemák nem kizárólagosságot, hanem a témákon belüli hangsúlyos megjelenést jelentenek.

A 2017. évben a központi képzések oktatási tervben rögzített fókusztemái a következők:

A vezetői képzés keretében a 2016. évben megtartott vezetői tréningek tapasztalataira épített rendszerben kiemelten az igazgatási, technológiai és kompetencia ismeretek átadására kerül sor.

A fiatal generáció részére nyújtott, egymásra épülő modulokból álló oktatási modell európai szinten elismert jó gyakorlatként – annak tartalmi frissítését követően – tovább folyik. A bírói hivatásra történő felkészítés több, mint jogi továbbképzés, itt sajátíthatják el a résztvevők a hivatás betöltésével járó etikai, integritási és alapvető magatartási szabályokat, a hivatásrend alapvető jellemzőit. A felkészítő program elemeként a következő évben is a fogalmazók szakvizsga felkészítésére, valamint a bírósági titkárok és határozott időre kinevezett kezdő bírák eljárási és anyagi jogi, gyakorlatorientált oktatása áll a középpontban. Emellett speciális figyelmet kell fordítani a már határozatlan idejű kinevezéssel, de kisebb gyakorlati tapasztalattal rendelkező bírákra is, akiknek a szakmai fejlődését ugyancsak támogatni kívánjuk.

Az országos hálózatok részére nyújtandó képzések közül példálózó jelleggel kiemelendő a bírósági közvetítői, szaktanácsadói, sajtószóvivői és oktatásfelelősi hálózat

továbbfejlesztése, de nem kevésbé fontos az országos stratégiai programok támogatása a saját speciális témakörükön belül.

A hivatásrendekkel történő együttműködés terén a tudományos élet és a külső-belső tudástranszfer felvirágoztatása áll kiemelt fókuszban. Ebbe a körben azonban nemcsak az egyetemekkel való kapcsolattartás erősítése a fontos, hanem ide sorolandóak a társ-hivatásrendekkel - mint az ügyészség, az ügyvédi, közjegyzői, vagy akár az igazságügyi szakértői, végrehajtói kar - közös platformok támogatása. A nemzetközi kapcsolatok terén is több hosszú távú és gyümölcsöző partnerkapcsolattal rendelkezik az OBH, amelyek rendezvényeinek ugyancsak a MIA ad otthont.

A központi képzési rendszerben kiemelt témaként kezelendő a jogszabályi változások kezelése. A következő évben nagy kihívást jelentenek számunkra az eljárásjogi jogszabályok módosítása, melyek a büntető, polgári, közigazgatási és munkajogi területet is érinteni fogják. E változások egyidejűleg a teljes bírósági szervezetet érintik, így közös, elemi érdekünk, hogy annak alkalmazására a lehető legrövidebb idő alatt felkészítsük az érintett célcsoportot, szükség szerint a teljes bírósági állományt.

2.3. Szervezeti érdekek és stratégiai csatlakozási pontok megteremtése

Az oktatás mind a hat stratégiai céllal szoros összefüggésben áll. A bíróságok alkotmányos kötelezettségének teljesítése, a független és magas színvonalú ítélkezés alapja a szakmai felkészültség, a megfelelő alap- és továbbképzésen való részvétel.

Az emberi és tárgyi erőforrások optimális elosztása pedig minden igazgatási kérdésben hivatását teljesítő igazságügyi alkalmazottat és bírót érintő célkitűzés. Az ennek keretében megszerzett tudás segíti a bíróságok működtetését.

Az integritás és átláthatóság, illetve a bíróságokhoz való hozzáférés egyszerűsítésének kérdése pedig az etikai szabályok ismertetésétől kezdve, az elektronikus peres és ügyfélkapcsolati rendszeren keresztül, valamennyi kolléga tevékenységét érintő, állandó tananyag.

A képzési rendszer fejlesztése és a hivatásrendekkel való együttműködés a MIA alaptevékenységének minden elemében fellelhető stratégiai célkitűzés.

Mindebből következik, hogy valamennyi részében kapcsolható a központi képzési terv a stratégiai és az elérendő szervezeti célokhoz.

2.4. Szabályzati és jogszabályi kötelezettségeknek való megfelelés

A jogszabályokban és az OBH elnöke által kiadott határozatokban foglalt szabályozóknak való megfelelés önmagával a központi oktatási tervvel szemben támasztott követelmény. Ezen felül az oktatási tervben foglalt iránymutatás alapján megtartott valamennyi képzési programnak célja a jogszabályoknak és szabályozóknak való megfelelés támogatása, a jó gyakorlat terjesztése, a változásokra való felkészítés által.

3. Képzési rendszer fejlesztése

2015. évben a MIA épületében megtartott rendezvények szerves kiegészítéseként, egyazon központi rendszerbe integrálva bevezetésre kerültek a helyi és regionális képzések, ehhez kiépült valamennyi törvényszéken és ítélőtáblán, illetve a Kúrián az oktatásfelelősökből és segítőikből álló országos hálózat. A 2016. év igazolta a rendszer létjogosultságát és az egy évnyi működés tapasztalatai indokoltá tették - a képzések és a résztvevők nagy számára figyelemmel - az oktatásfelelősi hálózat következő szervezettségi szintre történő emelését.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 121. §-a által adott jogszabályi háttérre alapítottnak 2017. évtől kiemelt koordinációs feladatokat látnak el az ítélőtáblák az illetékességi területükön működő bíróságok bírái és igazságügyi alkalmazottai képzése területén.

Az OBH elnökének 6/2015. (XI.30.) OBH utasítása a bíróságok igazgatásáról rendelkező szabályzatról (a továbbiakban: igazgatási szabályzat) tartalmazza valamennyi vezetői kinevezéssel rendelkező körében, hogy mely képzéssel összefüggő kötelezettségei vannak. Az ítélőtáblák koordinációs feladata – összhangban a szabályzat rendelkezéseivel – kiterjed oktatási kérdésekre a törvényszékekre, azokon keresztül annak részét képező egyes bíróságokra, annak csoportjaira és még kisebb egységeként az egyes tanácsokra. Ezen túl szakmai szinteket figyelembe véve felöli a koordinációs hatáskör a kollégiumok és regionális kollégiumok oktatással, tudásmegosztással kapcsolatos feladatait. Az így kialakított, egymásra épülő rendszer válik arra alkalmassá, hogy vertikálisan közvetítsen a legkisebb bírósági egység és a MIA, mint az OBH képzésekért felelős egysége között.

Az ítélőtáblák vertikális - az igényfelméréstől a megvalósításon át az utólagos visszacsatolásig tartó - koordinációs feladatán túl, az egymás közötti horizontális együttműködésük is segíteni fogja az országosan egységes központi képzések szervezését. Az öt ítélőtábla feladatát képezi az egymás közötti egyeztetés, ezzel elősegítendő az országos éves képzések tartalmi, formai, időbeli egységét és költséghatékonyágát, az összehangolt megvalósítást.

4. A rendelkezésre álló erőforrások optimális elosztása

A központi képzési rendszernek - amely magában foglalja a MIA épületében és a helyi/regionális képzésként megrendezett oktatásokat is - biztosítani kell az alapképzéseket, valamint a szakmai továbbképzéseket, az általános és szakma-specifikus kompetenciák fejlesztését. A tervezés során egyszerre szükséges az eredményes képzési programokat folytatni és az előre nem tervezhető év közben jelentkező eseti igények megvalósításának a lehetőségét biztosítani. A kapacitások tervezését mind a helyi, személyi, időbeli és pénzbeli erőforrások egyéni és szervezeti képzési igényekhez viszonyított elosztásával valósítjuk meg.

4.1. Képzést támogató, rendelkezésre álló infrastrukturális erőforrások

A központi oktatási terv megvalósítási helyszíne a MIA épülete és valamennyi helyi és regionális képzési helyszín. Annak meghatározása, hogy melyik képzési program melyik szervezési szinten, azaz a MIA-n, regionális, vagy helyi szinten kerül megtartásra, függ a képzési téma és célcsoport prioritásától, valamint a képzéssel elérni kívánt létszámtól. Vannak olyan oktatási témák, melyek nagy létszáma miatt meghaladják a MIA épületének maximális 120 fős kapacitását, ezért csak regionális, vagy helyi szinten tarthatóak meg, illetve vannak olyan képzési témák és csoportok, melyek túl kis létszáma, vagy a téma specialitása miatt hatékonyan csak egy országos központi képzéssel valósíthatóak meg, amely indokolja a MIA helyszínre történő szervezését.

4.2. Képzést támogató, rendelkezésre álló emberi erőforrások

A képzést támogató emberi erőforrások köre messze túlnyúlik a MIA dolgozóin, akik egyben az ott tartott rendezvények megvalósítói, illetve a teljes központi képzési rendszer fő koordinátori és irányítói. A központi képzések megvalósításának több, mint fele ugyanis a kiépített helyi és regionális oktatásfelelősi és segítői hálózat munkájának köszönhető. Ennek a megerősítését és pontosabb működtetését szolgálja majd a 2017. évtől kezdve az ítélőtáblák koordinátori szerepköre, valamint a megnövekedett adminisztrációs terhek kiegyensúlyozását szolgáló segítő munkaerő biztosítása is.

A képzések szervezésével összefüggő fenti feladatkörökön túl a képzést támogató erőforrások közé emelendők a képzések során feladatot ellátó személyek, így a képzések szakmai felelősei, a csoportfelelősök, moderátorok, illetve valamennyi előadó, tréner és oktató tevékenységet kifejtő közreműködő. Mindezen személyek elérésében ugyancsak kiemelt szerepe van a MIA és az oktatásfelelősi hálózat szervezési összhangjának.

4.3. A képzést támogató, rendelkezésre álló időbeli erőforrások

A MIA épületében rendelkezésre álló általános időkeret összesen 40 képzési hét, két időszakban: első képzési időszak 25 hét, január 9. és június 30. között, második képzési időszak 15 hét, szeptember 4. és december 15. között. A helyi és regionális képzések megszervezésére az irányadó tervezési és elszámolási szabályokra figyelemmel január második felétől november végéig nyílik lehetőség.

2017-ben az időbeli erőforrások hatékonyabb felhasználása érdekében bevezetésre kerülnek a képzési hetek, amelyek az egyes képzési programok ütközését hivatott elkerülni. Az a konkrét képzési programok egyes ügyszakoknak megfelelő célcsoportok és témák szerinti összehangolása a MIA és az ítéltáblák közös koordinálásával valósul meg.

Az igazgatási szabályzat 2016-tól hatályos munkarendre vonatkozó rendelkezése már érinti a képzések és a munka összeegyeztethetőségének időbeli paramétereit, azonban a részletes rendezése mind az oktatói, mind a résztvevői oldalról a következő év tervei között szerepel, melynek rendszerszintű kialakítása során valamennyi bírósági vezető, az oktatásfelelősi hálózat, az ítéltáblák és az OBH MIA által képviselt szoros együttműködése szükséges.

4.4. A képzést támogató, rendelkezésre álló pénzübeli erőforrások

Az OBH finanszírozza a képzési rendszer mindkét nagy központi elemét. Az ehhez szükséges erőforrások költségvetési tervezését és ellenőrzését elsődlegesen a MIA az OBH más főosztályaival együttesen végzi, azonban a regionális és helyi képzések területén - az erre a célra rendszeresített elszámolási táblákon keresztül - valamennyi oktatásfelelős is hozzájárul a gazdaságos és átlátható gazdálkodási keretek fenntartásához.

Emellett az OBH megcéloz külső – kormányzati, vagy Európai Unió – pályázatok útján elérhető pénzübeli erőforrásokat, melyek oktatási, illetve rendszerfejlesztési célokra felhasználhatóvá válnak.

5. Az oktatási terv alapján szervezendő központi képzési programok sarokpontjai

Annak érdekében, hogy ez a munka hatékony és eredményes legyen, a MIA módszertani iránymutatást, segítséget ad az oktatásfelelősi hálózat részére a helyi és regionális képzések megszervezéséhez. Az oktatási terv megvalósítása során a jelenleg

rendelkezésre álló eljárások és módszerek mentén folytatjuk az előző években megkezdett munkát, azonban az ítélőtáblák nagyobb mértékű közreműködése mellett.

5.1. Az oktatási terv megvalósításához alkalmazandó képzési módszerek

Nagy létszámú és jelenlétet igénylő oktatás esetében a frontális előadások, és a forgatott kiscsoportos workshopok ajánlottak, amely módszerek már bizonyították hatékonyságukat. Amennyiben jelenlétet nem igénylő a képzés, a bíróságokon rendelkezésre álló elektronikus eszközök használatával a video- és szöveg megosztás és e-learning oktatási megoldásokkal támogathatóak a tanulmányok.

Kis létszámú képzési igények kielégítése során az interaktív előadások, az intenzív tréningek, és a workshopok állnak rendelkezésünkre, ezekben az esetekben az elektronikus lehetőségek, az e-learning tananyagok kiegészítő szerepet játszhatnak a képzések során.

5.2. A MIA épületében tartandó központi képzések

A MIA helyszíneként az adott kapacitási és időkeretekre tekintettel elsődlegesen a képzési tervben meghatározott és előre tervezhető fókuszcsoportok és fókusz témák szerint rögzített kötelező és szabadon választható rendezvények megtartására szolgál. Emellett a teljes kapacitásból legalább 25 %-os tartalékkeretet képezünk az előre nem tervezhető, jogszabályi és egyéb változások rugalmas követésének érdekében.

5.3. A MIA által koordinált központi helyi és regionális képzések

Tekintettel a bírósági szervezetrendszerben dolgozók létszámára és a 2017. évben várható alapvető jogszabályi változásokra, elengedhetetlen a MIA épületében megvalósuló központi képzéseken túl olyan további kötelező és szabadon választható képzéseket is szervezni, amelyek regionálisan vagy helyben valósulnak meg. Valamennyi helyi és regionális képzés – függetlenül annak helyszínétől, szervezési szintjétől, illetve kötelező, vagy ajánlott jellegétől – a MIA alakító közreműködése és minőségbiztosítása, illetve az ítélőtáblák koordinációja mellett valósul meg.

A kötelező és ajánlott képzések tartalmának kialakítási mechanizmusa valamennyi igény felmérésén és annak közösen meghatározott konkrétumain alapul. A bíróságok az oktatásfelelősök által képviseltetve közös műhelymunka eredményeként képzési témajavaslatokat tettek, melyek megvalósításának kötelezővé tétele, illetve szabadon választható módon történő ajánlása - a MIA minőségbiztosítási funkciójának megtartása mellett – az ítélőtáblák bevonásával, az országos központi képzési program meghatározása során kerül rögzítésre.

6. Kitekintés a további képzési és tudományos fejlesztési célokra

6.1. Kitekintés a teljes képzési rendszer fejlődési irányaira

A képzési rendszer fejlesztése folyamatos feladata a MIA-nak. A teljes képzési rendszer a MIA helyszínen és a helyi/regionális szinten megrendezett központi képzéseken felül tartalmazza a bíróságok saját tudásmegosztás céljával tartott valamennyi eseményét, valamint az egyéni önképzés elemeit is. Ahhoz, hogy ezeket az önálló, a MIA koordinációjától független képzési elemeket is figyelembe tudjuk venni az egyéni képzettség részeként, a későbbiekben elméleti és fizikai szinten is továbbfejlesztendő az ennek kezelésére alkalmas képzési rendszerünk. A fejlesztés által elérni kívánt eredmény egy olyan adatbázis és folyamatkezelő rendszer, amely alkalmas szervezeti és egyéni szinten is kezelni a bírósági tudástárat, valamint azt szabályozott keretek között - az erre kiépített elektronikus csatornákon keresztül - képes megosztani a rendszer további szereplőivel (egyéni és egységes képzési terv, kreditrendszer, e-learning, e-book, egységes bírósági könyvtári rendszer).

6.2. Kitekintés az infrastuktúrális fejlődés irányaira

Az OBH folytatja a MIA épületének modernizálását. A 2015-ben felújított fogadó és éttermi tereket érintő I. ütemet követően II. lépésként az épület C szárnyának oktatási és rekreációs célú, III. lépésként a kert átalakításával zárul a MIA felújítása. Ehhez kapcsolódik még közelebbi tervként - időben a II. és III. ütemmel párhuzamosan megvalósítva - a MIA IV. ütemben megvalósítandó bővítése az OBH vagyongazdálkodásába 2016-ban átvett balatonszemesi épületek oktatási és üdülési célú felújítása.

6.3. Kitekintés a tudományos tevékenység fejlődési irányaira

Az oktatási feladatokon kívül a MIA hatáskörébe tartozik a tudományos élethez való kapcsolódási pontok ápolása és kiterjesztése. Ettől a funkciótól is azt az eredményt várva, hogy a bírósági szervezetrendszerben már meglévő ismeretanyagot gyarapíthatjuk, valamint annak hasznát hajthatja a szervezet számos más alanya is. Ennek támogatására foglalkozik a MIA Tudományszervezési és Dokumentációs Osztálya a Képzési Osztállyal karöltve a gyakornoki és szakjogászi programok beindításán, a kutatások támogatásán, a tudományos pályázatok lebonyolításán és a szakmai kiadványok, kézikönyvek, tananyagok létrehozásán, elektronizált frissítésén, hozzáférhetővé tételén.

Budapest, 2016. november 8.

Dr. Handó Tünde

